

Xylomoia strix Mikkola, 1980

Sówka puszczykówka

stawonogi, owady, motyle, sówkowate

Opis gatunku

Rozpiętość skrzydeł przednich 22–25 mm. Przednie skrzydło szarobrunatne, z dwiema wąskimi białawymi przepaskami. W dolnej części pola środkowego znajduje się podłużne czarniawe przyciemnienie. Tylne skrzydło szarobrunatne, bez rysunku.

Możliwość pomylenia z innymi gatunkami

Gatunek jest bardzo podobny do wielu innych gatunków sówkowatych z rodzajów *Apamea*, *Mesapamea* czy *Oligia*. Odróżnić go bez pomyłek mogą jedynie specjaliści zajmujący się sówkowatymi, tym bardziej że w dostępnej literaturze do oznaczania motyli gatunek ten jest zamieszczony tylko w jednej książce (Nowacki, 1998).

Cechy biologiczne

Rozmnażanie

Gatunek jednopokoleniowy. Lot motyla przypada na czerwiec i lipiec, z maksimum pojawu w ostatniej dekadzie czerwca. Poza tym nic nie wiadomo na temat biologii. Sądząc po strategii rozwoju pokrewnych gatunków, zimę spędza w stadium gąsienicy.

Aktywność

Motyl charakteryzuje się nocną aktywnością. Przyłot do światła notowano w późnych godzinach nocnych, przeważnie po północy.

Cechy ekologiczne

Nie obserwowano gatunku w jego właściwym środowisku. Łowiony był wyłącznie do światła. Środowiskami, które stanowią otoczenie miejsca odłowu na światło, są torfowiska niskie z wyniesionymi wyspami będącymi wychodniami wapiennymi [7210]. W sąsiedztwie znajdują się także fragmenty lasu reprezentującego olsy i łęgi [91EO] W którymś z tych środowiskach najprawdopodobniej rozwija się gatunek.

Rozmieszczenie geograficzne

Gatunek znany dotychczas tylko z trzech krajów w Europie: Finlandii, Łotwy i Polski. Należy do gatunków rzadko spotykanych, ponieważ w całym znanym zasięgu złowiono zaledwie kilkadziesiąt osobników. Można przypuszczać, że jest to gatunek reliktowy pochodzenia syberyjskiego. Być może jest on szerzej rozsiedlony w północno-wschodniej i wschodniej Europie, ale z uwagi na słabą intensywność badań faunistycznych nie został jeszcze w wielu miejscach wykryty (Mikkola, 1980). W Polsce znaleziony na jednym tylko stanowisku w rezerwacie Zawadówka koło Chełma (Nowacki & Sekuła, 1994).

Status gatunku

Kategoria zagrożenia na Polskiej Czerwonej Liście: DD
Status prawny: w Polsce podlega ścisłej ochronie

Występowanie gatunku na obszarach chronionych

Gatunek występuje tylko na terenie rezerwatu Zawadówka koło Chełma.

Rozwój i stan populacji, potencjalne zagrożenia

Rozwój i stan populacji

Dotychczas złowiono tylko około 10 osobników na przestrzeni 10 lat, dlatego nie wiadomo, jaka jest faktyczna wielkość populacji.

Potencjalne zagrożenia

Gatunek może być bardzo wybiórczy względem niektórych elementów środowiska, a z tego względu wrażliwy na nawet niewielkie jego zmiany. Świadczyć może o tym jego bardzo lokalne występowanie. Przypuszczalnie gatunek jest związany z roślinami zielnymi rosnącymi w środowiskach wilgotnych. Przekształcenie szaty roślinnej wskutek osuszenia terenu lub wycięcia pielęgnacyjnego lasu mogłoby zatem stanowić zagrożenie dla utrzymania się gatunku.

Propozycje działań ochronnych

Propozycje względem siedliska gatunku

Utrzymać ochronę rezerwatową (rezerwat Zawadówka) miejsca występowania gatunku, zwłaszcza pod kątem zachowania stosunków wodnych i szaty roślinnej.

Propozycje względem gatunku

Istnieje zbyt mało danych, by można było podjąć działania w celu czynnego zarządzania zasobami gatunku.

Propozycje względem populacji

Istnieje zbyt mało danych by można było podjąć działania mające na celu zarządzanie populacją.

Doświadczenia i kierunki badań

Należy prowadzić dalsze prace inwentaryzacyjne w odpowiednich biotopach, celu wykrycia kolejnych stanowisk gatunku na terenie Polski.

Należy pozyskać jaja od samicy w celu zainicjowania hodowli stadiów preimaginalnych, które dotąd nie zostały opisane, jak również opracować bionomię gatunku pod kątem preferencji roślin pokarmowych oraz środowisk występowania.

Bibliografia

- MIKKOLA K. 1980. Two new noctuid species from Northern Europe: *Polia sabmeana* n. sp. and *Xylomoia strix* n. sp. (*Lepidoptera*, *Noctuidae*: *Hadeninae* and *Amphipyryinae*). *Notulae Entomologicae*, 60: 217–222.
- NOWACKI J. 1998. The Noctuids (*Lepidoptera*, *Noctuidae*) of Central Europe. Bratislava, 51 str. 24 tabl.
- NOWACKI J. & SEKUŁA W. 1994. *Xylomoia strix* Mikkola 1980 – nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (*Lepidoptera*, *Noctuidae*). *Wiad. Entomol.* 13: 195–196.

Jarosław Buszko